ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

1897

Հրատարակվում է ամեն կիրակի և հինգշաբթի օրերը

№ 153 ԱՄՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐԻ № 153

Տարեկան բաժանորդագինը Թիֆլիսում և գաւառներում 3 ր. 50 կ.
Առանձին համարը 5 կ., հին համարը 1 ր., հինգ տարուայ համարները միասին 6 ր.
Խմբագրութիւնը գտնւում է Թիֆլիսում Ալեքսանդրովսկի փողոցում, № 10
Редакція „Нор-Даръ“. Tiflis. Redaction „Nor-Dar“.

Խմբագրութիւնը ընդունում է միայն 9-ից հետոյ (բացի այն օրերից) ամէն օր երեկոյեան 3-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունուում են ամեն կողմից հետևեալ գներով՝ 1 տողի համար առաջին անգամ 15 կ., իսկ ամէն կրկնութեան համար 10 կ.։ Ծանօթագրութիւնները 20 կ.։ Ամսական յայտարարութիւնները 1 ր. 50 կ.։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում և գաւառներում 1 ր. 50 կ.։ Ամսագրի գինը արտասահմանում 2 ր. 50 կ.։ Ամսագրի գինը առանձին համարի համար 5 կ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։ Ո՞ր ազգի պատմութեան մէջ կարելի է գտնել այնպիսի մի ժամանակաշրջան, որ ամբողջ հարիւր տարի տեւած լինի անընդհատ կռիւների, արիւնահեղութիւնների, ոճրագործութիւնների, աւազակութիւնների, կողոպուտների, ստրկացման, գերութեան, սովի, համաճարակների, ամենայն տեսակ աղէտների շարան։

«Ծիրանի» և «Լեռնցոլիկ», «Կարե բուլվար» Թուղթագործական ֆաբրիկայի [illegible] (182)։ Ֆաբրիկայի գործարանատերն էր Ռուբեն Ռուբենի Գրիգորյանը (որ մահացել է 1883 թվականի հունվարի 1-ին), գործարանատիրական գործունեությամբ զբաղվել է 1883 թվականի հունվարից մինչև 1888 թվականի հունիսը։ Ֆաբրիկան գործել է 1886 թվականի հունիսից մինչև 1887 թվականի հոկտեմբերը։ Ֆաբրիկան ունեցել է 1342 վիրտուալ ատրճանակ։ Ֆաբրիկայի գործարանատերն էր Ռուբեն Ռուբենի Գրիգորյանը։ Ֆաբրիկան ունեցել է 1342 վիրտուալ ատրճանակ։ Ֆաբրիկայի գործարանատերն էր Ռուբեն Ռուբենի Գրիգորյանը։ Ֆաբրիկան ունեցել է 1342 վիրտուալ ատրճանակ։

—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ (Նոր հրատարակություն)։—Նյութեր հին հայկական երաժշտության պատմության համար։ Հրատարակության է պատրաստել Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյանը։ Խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյան (պատասխանատու խմբագիր), Ա. Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ա. Ամիրյան, Ա. Ա. Ամիրյան, Ա. Ա. Ամիրյան։ Հրատարակության է պատրաստել Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյանը։ Խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյան (պատասխանատու խմբագիր), Ա. Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ա. Ամիրյան, Ա. Ա. Ամիրյան։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԲԱՑ ԹՈՂԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԲԱՑ ԹՈՂԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

բարձր նշանակութիւն ունեցող բարեկամական հաւաստիացումներ կըլինին և նորից կամրապնդուի եռապետական դաշնակցութիւնը։

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Հաշտութեան նախնական պայմանագրի 2-րդ յօդուածի բովանդակութիւնը հետեւեալն է. «Ցունաստանը արդէս պատերազմական տուգանք վճարում է Թիւրքիային 4,000,000 թրքական ոսկի։ Այդ տուգանքի չուտափոյթ հատուցման համար պետութեանց համաձայնութեամբ հարկաւոր միջոցները պիտի ձեռք առնուեն այնպէս, որ այդ միջոցները չվնասեն նախկին պարտատէրերի իրաւունքներին և յունական պետական պարտքի օբլիգացիաների տէրերին։ Այդ նպատակով Աթէնքում մի միջազգային յանձնաժողով կըհիմնուի, որին կըմատնակցի իւրաքանչիւր պետութեան կողմից մի-մի միջնորդ—ներկայացուցիչ։ Ցունական կառավարութիւնը աշխատում է ընդունել պետութեանց առաջուց հաստատած այն օրէնքը, որով կանոնաւորում է այդ յանձնաժողովի գործողութիւնը և որի զօրութեամբ պատերազմական տուգանի և այլ փոխառութեանց հատուցման համար անհրաժեշտ եկամուտների գրաւումն և գործադրութիւնը անպայման են, թարկւում է յիշեալ յանձնաժողովի կնտրոլին»։ 6-րդ յօդուածը ասում է «Թիւրքիայի և Ցունաստանի միջև պատերազմական դրութեան պահպանելը հաշտութեան նախնական պայմանագիրը ստորագրելուն պէս ոչնչանում է։ Թեսալիայից թրքական զօրքերը հեռանում են մի ամիս այն բանից յետոյ, երբ 2-րդ յօդուածի երկու յաւելուածների որոշումները պետութեանց կողմից կատարուած կրճանաչուին և երբ կըսահմանուի յունական փոխառութեան հրատարակման և գործադրութեան թողնուելու ժամանակամիջոցը։ Թուրքաց զօրքերը հեռացնելու և զօրքերի հեռացած տեղերում նորից յոյն վարչութիւն հաստատելու եղանակը կորոշեն երկու կողմերի պատգամաւորները մեծ պետութեանց ներկայացուցիչների աջակցութեամբ։

ԿՐԱՆՆՈՆԵՐՈՒԿ, 9 սեպտեմբեր.—Ննիսէյի ատիկանը հետագրում է. Սեպտեմբերի 2-ին, երեկոյեան ժամը 11-ին, քաղաքական աքսորեալ Գեմպելը արհեստաւոր Կոչնեի հետ անցիֆերովկի գիւղում զբօսնելիս, հիւսիս արեմտքում մի օդապարիկ տեսաւ, որի մեծութիւնը խընձորի մեծութիւնից աւելի չէր։ Օդապարիկը նկատելի էր 6 րոպէյի չափ, որից յետոյ թագնուեց ամպերի ետևը։ Ամպերի տակից էլի մի երկու րոպէ երեւուլուց յետոյ օդապարիկը ծածկուեց հորիզոնի այն կողմը։ Նա երեւում էր որպէս բաց ելէքտրական խիտ լուսով լուսաւորուած մի գունդ, որի լոյսը ամպերի մօտ կորչում էր. խիտ չոզոզում և մի փոքր ժամանակ փայլփլում ծիածանի բոլոր գոյներով ըստ մեծի մասին կարմիր և կանաչ գոյներով։ Գեմպելը 1895 թուին Լիւբլինի նահանգում տեսել է Նովոալէքսանդրովսկի ինստիտուտի պրոֆեսոր Կոլմիյցկի օդապարիկը։ Գեմպելը պնդում է, որ սեպտեմբերի 2-ին տեսած իւր գունդը—անկասկած Անդրէի օդապարիկն է։

ՀԱՄՄԵՐՖԵՍՏ.—Անդրէի հետագիրը, որը ուղարկել էր պոստային աղաւնու միջոցաւ, որին սպանել են «Ալնէն» ձկնորսական նաւի նաւաստիները, ասում է. «յուլիսի 13 ին, ժամը 12 և 30 րոպէին կէսօրից յետոյ։ 82°2, լայնութ. 15°5, արեւել երկայն.։ Անվտանգ առաջ ենք գնում։ Օդապարիկի ընթացքը ուղիղ ընթացքից 10° թեքւում է դէպի արեւելք։ Բոլորս էլ առոյղ և առոյղ ենք։ Սա Անդրէի 3-րդ աղաւնին է։

ՊՈՐԻՋ.—Հետագիրը հաղորդում է, որ Սամուրի զօրքը, օգոստոսի 20-ին, անակնկալ յարձակում գործեց Լոքի շրջանի վրայ, Փղի ափերի հարմութիւններում։ Մանրամասնութիւնները անյայտ են։

ՊԱՆԴՈՐԱ.—Չեֆրիս գեներալը չաբաթ օրը նորից յարձակում գործեց Թշնամու վրայ և ցրեց նրան։ Երբ զօրքը, ամրութիւնները կործանելուց յետոյ, յետ էր նահանգում, Թշնամին նորից երևան ելաւ պահակուելի ոյժով։ Անգլիացիք կորցրին 2 սպանուած և 6 վիրաւորուած։

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Պաշտօնապէս յայտարարուած է, որ հաշտութեան նախնական պայմանները ստորագրուած են և Թիւրքիայի ու Ցունաստանի միջև պատերազմական դրութիւնը վերացուած է։ Այս մասին մեծ վեղիրը պաշտօնապէս յայտարարեց զինուորական մինիստրութեան բոլոր դեպարտամենտներին և զօրքերի բոլոր հրամանատարներին։ Պետերի մեծ մասը չնորհաւորանքներ յղեց սուլթանին։ Թրքական լրագրները հաշտութեան պայմանների լուծումը մի յաղթութիւն են համարում, որ տարել է սուլթանը։

Խմբագիր հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳՈԼԼԵՆԴԵՐԻ

ԿԱԿԱՕՁԻ (ՄԱՍՂՈՒԼԻ) ՀԵՂՈՒԿ

Ոչնչացնում է կոչկոճը և ուելամսերը։

ՍՐՈՒՑԿԻ ԳԻՆԸ 35 ԿՈՊ.

2 սրուակը պոստով Եւրոպական Ռուսիայում ուղարկւում է ՄԷԿ ՐՈՒԲԼԻՈՎ։

Կարելի է ստանալ Կայսրութեան դիղատնային և պարֆիւմերային բոլոր խանութներում.

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏԸ

Лабораторія І. Голландеръ.

С. ПЕТЕРБУРГЪ.

Демидовъ пер. д. № 1.

(М.) 30326. 10—8

ԼՈՑԱՑԵՍԱՒ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

„ԱՆՑԱԳԸ“

(*Փիլիսոփայական զրոյց*)

ԳԻՆՆ Է 15 ԿՈՊ.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՍՈՖԻԱ ԽԻԶԱՆԵԱՆ

Տեղափոխուց Սերգիևսկայա փողոց տ. № 1 (Սոլոլակ)

(820) 3—1

Մ. ՄՈՒՐՏԱԳԸ

Այս օրերս կըսկսի ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՒԱՅԻ դասերը իւր բնակարանում,—Մադաթովսկայա, տուն Գ. Մարտիրոսեանի։ Կարելի է տեսնել ժամը 3-ի մօտերը։

(816) 5—2

ШОКОЛАДЪ

Совершенно

БЕЗЪ ВСЯКИХЪ

ПРИМѢСЕЙ

Избѣгать поддѣлокъ

С.СІУиК.

МОСКВА.

(М.) 52—35

Հոյս տեսաւ եւ վաճառւում է

ՍՏԷՆԼԻ ՆՐԱ ԿԵԱՆՔԸ, ԳԻՒՏԵՐԸ ԵՒ

ՎԵՐՋԻՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԻՆՆ Է 25 ԿՈՊ.,

Միանգամից 50 օրինակ և աւելի մեծ բանակութեամբ գնողներին 25% զիջումն կըլինի։ Պահեստից գնողները ճանապարհածախք չեն վճարում։

Հասցէն՝ БАЛАХАНИ, Исаку Мирза-Авакову:

(815) 10—4

Բացուած է ընժանորդագրութիւն

ՐԱՖՖԻԻ

ՍԱՄՈՒԷԼ

Ս. Բ. և Դ. ԴԻՐՔ

ԴԱԻԹ-ԲՐԷԿ

Ս. Բ. և Դ. ԴԻՐՔԸ ՎԵՐԱՑՐԱԾ ՆՈՎ

ԵՒ

ԿԱՅՔԵՐ

ԼԻ ԿՅՐՆԵՐՈՒՐԴ ՀՅՈՒՐ

ԱՒՈՒՆԴԻՆ 2 Ր. 50 Կ. ԵՐԵՔԸ ՄԻԱՍԻՆ 6 ՐՈՒԲԼ

ԼՈՑՍ ՏԵՄՆԵԼՈՒՑ ՑԵՏՑԵ՝ ,, ,, 10 ,,

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼԻՆԵԼՈՒ Է ԵՒՈՊԱՑՈՒՄ ԱՄԵՆԱՀԱՐՍՆ ԿԵՐՊՈՎ

Հեղինակի վաճառքի երկերը ստանալու համար ևս. դիմել.

Тифлисъ. Аршаку Раффи.

Адресовать письма M—me Raffi.

26 Loftus Road, Shepherd's Bush.

(811) LONDON W. 5—5

Արտասահմանից ստացուեց եւ վաճառւում է

Մ. ԵԿՄԱԼԵԱՆԻ

ՆԵՐԴԱՇՆԱԿԱԾ

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ՍՐԲՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ՆՈՒԱՀԱՑՆ ԵՒ ՔԱՌԱՀԱՑՆ

Գինն է պարտիտուրի 10 ր., ճանապարհածախս 8 ֆունտի համար. չորս ձայնի երգը (սոպրանօ, ալտ, տէնօր, բաս) չորս տետրակի մէջ 10 ր., ճանապարհածախս 7 ֆունտի համար։

Դիմել Մ. Եկմալեանին, Թիֆլիս, Ներսիսեան դպրոց։

(818) 5—2

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՌՕՍՍԻԱ“

Բարձրագոյն հաստատուած 1881 թուին

Ս.-Պետերբուրգում, Большая Морская, № 37.

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 25.500,000 ՐՈՒԲԼԻ

Ընկերութիւնն ընդունում է։

ԿԵՆԴԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսինքն դրամագլխի և եկամտի ապահովութիւն ընտանիքի համար, կամ ծերութեան ժամանակ, օժիտ աղջկերանց համար, ռաիպենդիա երեխաների համար և այլն. առանձին չահաւէտ պայմաններով. ապահովագրողները մասնակցում են բնկ. օգտին։

Առ 1-ն յունուարի 1896 թ. «ՌՕՍՍԻԱ» ընկերութիւնը ապահովագրած ունի 35.563 անձ,—91.406,948 րուբլի գումար։

ԴԻՐԱՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ինչպէս առանձին անհատների նոյնպէս և հաւաքական անձանց, այն է—գործարաններում ծառայողների, բանուորների և այլն նուազեցրած վճարներով չնորհիւ դիվիդենդի, որը վճարներից դուրս էհաշուում։

ՀՐԴԵՀԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ամեն տեսակ չարժական և անչարժ կայքերի (չինուհիների, մեքենաների, ապրանքի, կահ-կարասիքի և այլն)։

ԱՊՐԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

գետային, ցամաքային և ծովային. նաւերի ապահովագրութիւն

Ապահովագրութիւն ընդունւում է Ս.-Պետերբուրգում (Большая Морская, соб. д. № 37.) Թիֆլիսում Սերգիևսկի փողոց, № 6, և զանազան քաղաքների գործակալութիւններում։

Նոյնպէս կարելի է ստանալ ապահովագրական տոմսակներ դժբախտ դէպքերից, երկաթուղիով կամ չոգենաւով ճանապարհորդած ժամանակ, երկաթուղային կայարաններում և ծովամատոյցներում։

(669) 52—48

СЪ 1 НОЯБРЯ 1897 ГОДА

БУДЕТЪ ВЫХОДИТЬ ВЪ Г. КІЕВѢ

ЕЖЕНЕДѢЛЬНАЯ ГАЗЕТА

„РОССІЯ и АЗІЯ“

Подписная цѣна въ годъ безъ доставки и пересылки 5 руб., съ доставкой и пересылкой 6 руб., заграницу 7 руб., на полгода безъ доставки 3 руб., съ доставкой и пересылкой 4 руб., заграницу 5 руб.

КРАТКАЯ ПРОГРАММА ИЗДАНІЯ: 1) Передовыя статьи, посвященныя Еврейству, Кавказу, Сибири, Туркестану и русской политикѣ на Востокѣ. 2) Извѣстія съ Востока. 3)Русскіе инородцы (Евреи, Волги, Финляндіи и Крыма). 4) Недѣльная хроника русскихъ окраинъ. 5) Сношенія Россіи съ Востокомъ. 6) Научнолитературный отдѣлъ: повѣсти, романы, стихотворенія, драматическія оригинальныя и переводныя, популярныя изслѣдованія по Еврейству, Кавказу, Сибири, Туркестану и Востоку, ихъ антропологія, переводы древне-восточныхъ произведеній, критика и библіографія и т п

Въ газетѣ принимаютъ участіе лучшіе спеціалисты и знатоки Азіи.

Тодписка принимается отъ иногородныхъ по адресу:

Кіевъ, Университетъ Св. Владиміра. Алексѣю Никалаевичу Грену

3—2 Редакторъ-издатель: Приватъ-доцентъ А. Н. ГРЕНЪ.

Доз.цензурою, Тифлисъ, Сентября 10-го дня, 1897 г. Տպարան Ա. Մելիք-Շահնազարեանցի։ Типогр. А.О.Меликъ-Шахназаріанца, Головинскій просп домъ Рейтера